

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 351)

Kuzey Atlantik Andlaşması Teşkilatı Müşterek Enfrastrüktür Programı Gereğince Türkiye’de Yapılacak İnşa ve Tesis İşlerine Dair Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/629)

T. C.

*Başbakanlık**Kanunlar ve Kararlar**Genel Müdürlüğü*

20.10.1989

Sayı : K.K.Gn.Md. 07/101-2056/03688

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 7.8.1989 tarihinde kararlaştırılan “Kuzey Atlantik Andlaşması Teşkilatı Müşterek Enfrastrüktür Programı Gereğince Türkiye’de Yapılacak İnşa ve Tesis İşlerine Dair Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

GENEL GEREKÇE

6095 sayılı Kanunun 3215 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin son fıkrasında, “Ancak, 1 inci maddede belirtilen kaynaklardan ödenek geldiğinde yukarıda a, b, c, d ve e bentlerinde sayılan kaynaklardan sağlanan avans alındığı fona iade edilir. Ancak iadenin, fonların sarf tarihindeki Türk parası karşılığı milletlerarası hesap birimine meydana gelen enflasyon nisbetinin de ilavesiyle yapılması şarttır” hükmü yer almıştır.

Ülke savunması için acilen yapılmasına lüzum görülen savunma alt yapı tesisinin, ileriki yıllarda bu tesisi bir NATO tesisi olarak kabul ettirip, başlangıçta millî bütçeden yapılmış masrafin bir kısmını NATO ortak fonundan geri alabilmek için, önce NATO’ya ön finansman beyanı yapılarak tesis inşa edilmektedir. Bu safhada ülke, finansman bakımından bir riski göze almaktadır. Çünkü, bu proje dilim programına hiç girmeyebilir veya 3-4 yıl gecikmeyle dilime girebilir. Burada üzerinde durulacak önemli husus, o tesise NATO’nun değil, ülkenin askerî savunma gücünü artırması için bir an önce sahip olmasıdır. Bu nedenden ki, ülke, malî riski göze alarak işi ön finansmanla yaptırmaktadır.

Ön finansman beyanı yapılan projenin, alt yapı programına girmekle ülkenin malî riski ortadan kalkmaktadır. Ancak NATO'nun geri ödemesi NATO anlaşma ve kurallarına göre olmaktadır. Buna göre işin yapılma tarihi ile NATO'dan harcama yetkisinin alındığı tarih arasındaki enflasyon hızına göre doğan kaybı ülkenin kabullenmesi gerekmektedir.

Bu kurala göre ön finansmanla yapılan işlerde kayba uğrayan ülkeler, parası değer kaybeden ülkeler olmaktadır. Bu nedenle, ön finansmanla yapılan işlerin parasının iadesi kuralının değiştirilmesi ilk defa Türkiye'nin müracaatı üzerine NATO'ya intikal ettirilmiş ve NATO Enfrastrüktür Komitesi'nde defalarca görüşülmüş olmasına rağmen, NATO'ya üye ülkelerin tümünü tatmin eden bir çözüme ulaşılamamıştır.

Ülkelerin ön finansmanla ve kendi paraları ile yaptıkları masraflar kadar bir parayı NATO'nun finanse etmesi kuralı karşısında, 6095 sayılı Kanunun yukarıda yazılı hükmünü yerine getirmek mümkün olamayacağından, ön finansmanla yapılan işlere son vermek gerekecektir. Halbuki askeri savunma maksatları için ülkece acilen yapılmasına lüzum görülen bir tesis millî kaynaklardan finanse edilecek, fakat NATO'ya ön finansman beyanı yapılmadığı için, bu tesis ileriki yıllarda NATO'da dilim programlarına alınsa bile, NATO kurallarına göre yapılmış olan tesis "mevcut tesis" olarak kabul edileceğinden, NATO herhangi bir geri ödeme yapmayacak, böylece ülkemiz yaptığı bu tesis için harcadığı paranın bir kısmını geri almak imkânından mahrum olacaktır. Bu nedenle, 6095 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin son fıkrasındaki, "ancak iadenin, fonların sarf tarihindeki Türk parası karşılığı milletlerarası hesap birimine meydana gelen enflasyon nispetinin de ilavesiyle yapılması şarttır" şeklindeki hükmün metinden çıkarılması suretiyle gerektiğinde ön finansmanla iş yapmaya imkân sağlanmış olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Madde ile, genel gerekçede ayrıntılı olarak açıklanan sebeplerle, 6095 sayılı Kanunun 3215 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d) ve (e) bentlerinde sayılan kaynaklardan sağlanan avansların geri ödenmesinde uygulanacak esas değiştirilmekte ve anılan maddenin ikinci fıkrasında yer alan "iadenin, fonların sarf tarihindeki Türk parası karşılığı milletlerarası hesap birimine meydana gelen enflasyon nispetinin de ilavesiyle yapılacağına" ilişkin hüküm madde metninden çıkarılmaktadır.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

Millî Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. : 1/629

Karar No. : 4

23.11.1989

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kuzey Atlantik Andlaşması Teşkilatı Müsterek Enfrastrüktür Programı Çerçevesinde Türkiye'de Yapılacak İnşa ve Tesis İşlerine Dair Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 22.11.1989 tarihli 3 üncü Birleşiminde ilgili Millî Savunma Bakanı Sayın İ. Safa Giray ile Bakanlık ve NATO ENF yetkilileri ile Maliye ve Gümrük, Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin iştirakiyle görüşüldü.

Tasarının gerekçesinde arz ve izah edilen hususları ve gerekse Sayın Bakanın verdiği tamamlayıcı bilgileri uygun ve yerinde gören Komisyonumuz tasarının tümünü prensip olarak kabul ettikten sonra maddelerin müzakeresine geçmiştir.

Tasarının başlığı Kanun tekniğine uygun olarak adı geçen konunun tarih ve numarası da yazılmak suretiyle yeniden düzenlenmiştir.

Ön finansmanla ve millî kaynaklarımızla finanse ederek acilen yapılmasına lüzum gördüğümüz boru hattı, askerî hava meydanı, deniz üsleri gibi savunma alt yapı tesislerine ödediğimiz paraların bir kısmını NATO'dan alabilmemiz için 6095 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin son fıkrasındaki "ancak iadenin, fonların sarf tarihindeki Türk parası karşılığı milletlerarası hesap birimine meydana gelen enflasyon nisbetinin de ilavesiyle yapılması şarttır." şeklindeki hükmü Kanun metninden çıkarılması gerekmektedir. Bunu öngören tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlük ve yürütme maddeleri olan 2 nci ve 3 üncü maddeler de Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İşbu raporumuz havalesi gereği Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Recep O. Ergun

Kayseri
Sözcü

Halil Orhan Ergüder

İstanbul
Üye

Erol Ağaçlı

Ankara
Üye

Rıfat Diker

Ankara
Üye

Kazım Oksay

Bolu
Üye

Gürbüz Şakranlı

Manisa
Üye

Mümtaz Güler

Uşak

Başkanvekili

İsmet Taşgöç

Bursa

Üye

Kâzım Ulusoy

Amasya

Üye

Muzaffer Atılgan

Ankara

Üye

İsmail Dayı

Balıkesir

Üye

Ramiz Sevinç

İzmir

Üye

Hasan Zengin

Manisa

Üye

Mehmet Topaç

Uşak

Üye

Pertev Aşçıoğlu

Zonguldak

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/629

18.1.1990

Karar No. : 100

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanıp, Bakanlar Kurulunca 20.10.1989 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve ön havalesi uyarınca Millî Savunma Komisyonunda görüşülerek Komisyonumuza havale edilen "Kuzey Atlantik Andlaşması Teşkilatı Müşterek Enfrastrüktür Programı Gereğince Türkiye'de Yapılacak İnşa ve Tesis İşlerine Dair Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 17.1.1990 tarihli 27 nci birleşiminde hükümeti temsilen Millî Savunma Bakanı Başkanlığında Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkililerinin katılımıyla görüşüldü.

NATO'nun savunma görevini yerine getirebilmesi için, üye ülkelerde çeşitli yatırımların yapılacağı bilinmektedir. Bu yatırımları iki şekilde izah etmek mümkündür.

Bunlardan birincisi : Yapılacak yatırımlar NATO toplantılarında karara bağlanır, NATO'nun dilim programına alınan bu yatırımlar, NATO tarafından finanse edilir.

Diğeri ise, üye ülkelerin kendi kararlarıyla ön finansman beyanı yapılarak yapılan yatırımlardır. Ancak, bu yatırımlarda her zaman bir risk faktörü bulunmaktadır. NATO bu yatırımları programına almayabilir. Bu nedenle de herhangi bir ödeme yapmayabilir.

NATO tarafından kabul edilen yatırımlarla ilgili ödemeler yapılırken milletlerarası para biriminde meydana gelen değişiklik ve enflasyon nispetinin % 6'lık eksigi dikkate alınmakta ve bunun tabii sonucu olarak da Millî Savunma Bakanlığı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı arasında bir fark ortaya çıkmaktadır. Bu farkın yukarıda izah edildiği gibi milletlerarası para biriminde meydana gelen değişiklik ve enflasyon nispetinin ancak % 6'lık eksigi ile ödenmesinden doğmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Bu bilgilerin ışığında tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde; NATO'ya malî katkımızın ne kadar olduğu, Enfrastrüktür yatırımları için ne kadar yardım alındığı, Konsolide Bütçe ödeneği dışında ne kadar Savunma yatırımı yapıldığı gibi konularda Hükümete sorular tevcih edilmiş, Hükümet temsilcilerinin gerek sorulan sorular ve gerekse konu hakkında ayrıntılı bilgi vermesinden sonra; tasarının tümü Komisyonumuzca da benimsenmiş, Millî Savunma Komisyonu metni esas alınarak maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

2.7.1953 tarihli ve 6095 sayılı Kanununun 5.6.1985 tarihli ve 3215 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesini öngören çerçeve 1 inci madde ile Yürürlük ve Yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığı saygı ile arz olunur.

Başkan
Yusuf Bozkurt Özal
Malatya
Nihat Türker
Afyon
Hülmî Ziya Postacı
Aydın
İ. Önder Kırtı
Balıkesir
Ayhan Uysal
Çanakkale
Muzaffer Arıcı
Denizli
Erdal Kalkan
Edirne
Erol Zeytinoglu
Eskişehir
Abdullah Aykon Doğan
Isparta
Birgen Keleş
İzmir
Şevki Gögüsger
Kırşehir
Mustafa Dinek
Konya
Cemal Seymen
Nevşehir
Zeki Çeliker
Siirt.

Sözcü
Reşit Ülker
İstanbul
Ömer Okan Çağlar
Aydın
Fenni İslimyeli
Balıkesir
A. Şamî Kazokoğlu
Bolu
Ünal Akkaya
Çorum
İsmail Şengün
Denizli
Töğay Gemalmaz
Erzurum
Abdulkadir Ateş
Gaziantep
Ali Topuz
İstanbul
Mustafa Şahin
Kayseri
Alaettin Kurt
Kocaeli
Sümer Oral
Manisa
Mahmut Öztürk
Niğde
Enis Tütüncü
Tekirdağ

Tevfik Ertüzün
Zonguldak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Kuzey Atlantik Andlaşması Teşkilatı Müşterek Enfrastrüktür Programı Gereğince Türkiye'de Yapılacak İnşa ve Tesis İşlerine Dair Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2.7.1953 tarihli ve 6095 sayılı Kanunun 5.6.1985 tarihli ve 3215 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ancak, 1 inci maddede belirtilen kaynaklardan ödenek geldiğinde; (a), (b), (c), (d) ve (e) bentleri uyarınca sağlanan avanslar, bu bentlerde yazılı fon veya kuruluşlara iade edilir.”

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>T. Özal</i> Başbakan		
Devlet Bak. ve Başbakan Yrd.		Devlet Bakanı
<i>A. Bozer</i> Devlet Bakanı		<i>K. İnan</i> Devlet Bakanı
<i>G. Tüner</i> Devlet Bakanı		<i>C. Çiçek</i> Devlet Bakanı
<i>I. Çelebi</i> Devlet Bakanı		<i>M. Yazar</i> Devlet Bakanı
<i>İ. Özarslan</i> Devlet Bakanı		<i>S. Sert</i> Devlet Bakanı
<i>E. Konukman</i> Adalet Bakanı		<i>İ. Aşkın</i> Millî Savunma Bakanı
<i>M. Ollan Sungurlu</i> İçişleri Bakanı		<i>İ. S. Giray</i> Dışişleri Bakanı
<i>A. Aksu</i> Maliye ve Gümrük Bakanı		<i>A. M. Yılmaz</i> Millî Eğitim Bakanı
<i>E. Pakdemirli</i> Bayındırlık ve İskan Bakanı		<i>A. Akyol</i> Sağlık Bakanı
<i>C. Altınkaya</i> Ulaştırma Bakanı		<i>H. Şuşun</i> Tarım Orman ve Köyîşleri Bakanı
<i>C. Tuncer</i> Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı		<i>L. Kayalar</i> Sanayi ve Ticaret Bakanı
<i>İ. Aykut</i> Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı		<i>Ş. Yürük</i> Kültür Bakanı
<i>F. Kurt</i> Turizm Bakanı		<i>N. K. Zeybek</i>
<i>İ. Aküzüm</i>		

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**Kuzey Atlantik Andlaşması Teşkilatı Müste-
rek Enfrastrüktür Programı Gereğince Türki-
ye'de Yapılacak İnşa ve Tesis İşlerine Dair
2.7.1953 Tarihli ve 6095 Sayılı Kanunun Bir
Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun
Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü madde-
si Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİNİ

**Kuzey Atlantik Andlaşması Teşkilatı Müste-
rek Enfrastrüktür Programı Gereğince Türki-
ye'de Yapılacak İnşa ve Tesis İşlerine Dair
2.7.1953 Tarihli ve 6095 Sayılı Kanunun Bir
Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun
Tasarısı**

MADDE 1. — Millî Savunma Komisyo-
nu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 2. — Millî Savunma Komisyo-
nu metninin 2 nci maddesi aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 3. — Millî Savunma Komisyo-
nu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edil-
miştir.